אסטרטגיה לפיתוח בר קיימא במשרד החקלאות ופיתוח הכפר

יום עיון – נקודת ח"ן
רמת הנדיב 5.10.2010

רותי פרום אריכא

רקע

תוכנית פעולה

דרכי יישום

מקורות מימון

יעדי ומדדי ביצוע

<u>החלטת הממשלה מיום 14.5.03</u>

משרדי הממשלה נדרשים להכין תכניות אסטרטגיות לפיתוח בר קיימא, הכוללות:

עד כה הוכנו תוכניות במשרדים:
האוצר,הפנים,תמ"ת, בינוי ושיכון,
הגנת הסביבה וממ"י

גיבוש האסטרטגיה לפיתוח בר קיימא במשרד החקלאות ופיתוח הכפר

01/2009
עד
04/2010

10/2010
עד
12/2010

01/2011

אסטרטגיה בעלת יעדים לביצוע שימומשו בתוכניות משרד החקלאות ופיתוח הכפר בשנים הקרובות

"פיתוח בר קיימא הוא פיתוח המספק את צרכי ההווה בלי לפגוע ביכולתם של הדורות הבאים לספק את צרכיהם".

מטרות של פיתוח בר קיימא מכוונות למען הסביבה, החברה והכלכלה:

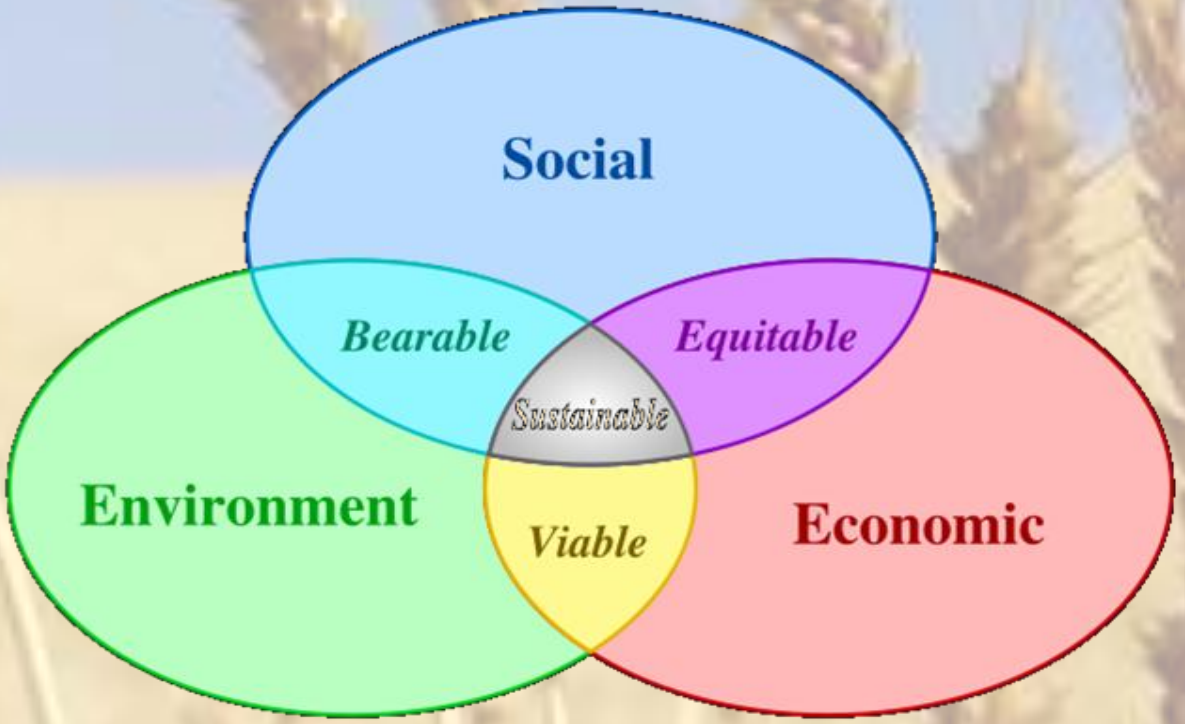

ניתוח מצב קיים: ממצאים מרכזיים

יש פעולות רבות שמשרד החקלאות עושה כיום בתחום פיתוח בר קיימא, גם אם אין לכך מסגרת כוללת. למשל:

- הרפורמה ברפת
- השקיה בקולחין
- פעילות להפחתת ריסוסים ודישונים
- פעילות למען להדברה משולבת
- טיפול בגזם
- הרפורמה בענף ההטלה
- טיפוח ייעור

מצב קיים:תחומי פיתוח בר קיימא

הנדרשים לשיפור

- **חקלאות:**
  בקרת איכות, תקנים למניעת שאריות חומרי הדברה, שוק סיטוני, עידוד חקלאות אורגנית, עידוד חקלאות נופית, מחזור פסולת חקלאית
- **מזון:**
  נגישות למזון, שוויון בין מגזרים בקבלת סיוע, שמירה על אופי הכפר ומורשתו, רווחת בעלי חיים
- **חברה:**
  העדר פעילות המשרד בקרב הציבור העירוני, דימוי בעייתי של החקלאים בעיני הציבור הכללי, שקיפות
- **סביבה:**
  אין התייחסות מספקת לשימור מגוון ביולוגי ושינוי האקלים

מטרת-העל

החקלאות הישראלית היא חקלאות רב-משימתית ורב-תפקודית

- מייצרת ומספקת מזון טרי, בריא, איכותי, מגוון ובעלות סבירה בכל ימות השנה.
- תורמת לפיתוח מעגלים כלכליים נוספים של תשומות ועיבוד תוצרת.
- מייצרת ערכי נוף וסביבה, התיישבות ופיתוח הכפר וערכים שבין אדם לסביבתו.

מטרות האסטרטגיה לפיתוח בר קיימא

1. לפתח צמיחה חקלאית-כלכלית תוך שמירה על משאבים טבעיים.
2. לחזק את מקומם של החקלאות והכפר.
3. לקדם את פיתוח הכפר.
4. לפתח את ההון האנושי במגזר החקלאי.
5. לפעול להקטנת אי-הוודאות בחקלאות.
6. שימוש יעיל במשאבים ציבוריים לצורך תמיכה בת קיימא בחקלאות ובכפר.
7. לקדם את איכות ובטיחות התוצרת החקלאית.
8. לפעול לטיפוח התועלות של החקלאות, היער והכפר למשאבי טבע וסביבה.
9. לחזק ולהרחיב את פיתוח ויישום הידע החקלאי.
10. לפעול ולקדם את פיתוח הייעור והמרעה הטבעי.
11. לקדם חקלאות ימית בת קיימא.

יעדים נבחרים לקידום בשנים 2011-2012:

<u>יעדים סביבתיים</u>

- **שיפור איכות המים המושבים בחקלאות.**
- **בחינת משמעויות ההעדפה של אינטרס סביבתי על פני כלכלי.**
- **לקדם את שימור המגוון הביולוגי בשטחים חקלאיים.**
- **לקבוע יעדים מדידים ומעקב להטמעת היבטים סביבתיים אצל החקלאים.**
- **לפתח שיטות של שימור מים וקרקע.**

יעדים נבחרים לקידום בשנים 2011-2012:

יעדים תפיסתיים

- התרומות הציבוריות של החקלאות, והיותה רב-תפקודית.
- קהל היעד של המשרד כולל את הציבור הרחב בנוסף לחקלאים.
- לייעד את אחת מיחידות המשרד לקידום ויישום פיתוח בר קיימא.

יעדים נבחרים לקידום בשנים 2011-2012:

שיתוף הציבור הרחב

- פיתוח דיאלוג בין העיר לכפר. חיזוק הקשר בין המגזר העירוני לשטחים הפתוחים והחקלאיים.
- לשתף את הציבור במידע שנצבר במשרד החקלאות.

יעדים נבחרים לקידום בשנים 2011-2012:

תמיכות בחקלאות

- לקדם את נושא ביטוח ההכנסה בחקלאות.
- הגדלת התקציבים המשמשים לתמרוץ החקלאים ופיתוח מדיניות המתמרצת יעדים בני קיימא.

יעדים נבחרים לקידום בשנים 2011-2012:

איכות התוצרת החקלאית

- להשלים את החוק לייצור הצמח ומוצריו המבטיח תוצרת חקלאית בטוחה ואיכותית.
- לקדם את הקמתו של שוק סיטוני מודרני במטרופולין תל אביב, כחלק משיפור מערך שיווק התוצרת בשוק המקומי, ואכיפת תקנים.

יעדים נבחרים לקידום בשנים 2011-2012:

<u>משק משפחתי ודור צעיר</u>

- **לפעול לגיוון תעסוקות נלוות לחקלאות בדגש על יזמות כפרית במשק משפחתי, ברוח פיתוח בר קיימא.**
- **לבנות תכניות הכשרה ותמיכה ייעודית לחקלאים צעירים ולמשקים משפחתיים.**
- **לעודד צעירים לפנות ללימודי חקלאות, סביבה, כלכלה חקלאית ותחומים משיקים.**

המטרות שנבחרו לפעולה מיידית :

- ✓ מטרות שהשגתן במצב הקיים לוקה בחסר
- ✓ מטרות שיש להן ישימות גבוהה בטווח הזמן הקצר

הכרה ברב-תפקודיות של החקלאות

יישום והטמעת התוכנית: דוגמה

שם היעד:

- **פיתוח ויישום הידע הסביבתי בקרב החקלאים**

תיאורו:

- **לקבוע יעדים מדידים להטמעת היבטים סביבתיים אצל החקלאים, כגון עיבודים משמרי קרקע והדברה משולבת, ולבצע מעקב אחר היישום.**

היעד: הטמעת היבטים סביבתיים אצל החקלאים
דוגמה למדד תפוקה

מדד	ערך כיום	מועד	ערך במועד
היקף השטח החקלאי בהדברה משולבת	A	דצמבר-11	B
היקף השטח החקלאי בעיבוד משמר קרקע	C	דצמבר-11	D
היקף משקי בע"ח הפועלים על פי תקנות רווחת בעלי חיים	E	דצמבר-11	F
היקף שטחי החקלאות האורגנית	G	דצמבר-11	H

חקלאות ישראל–מטרות על

- **חקלאות מזינה.**
  - אספקת מזון לאוכלוסייה:כמות, איכות ומחיר.
  - יצוא חקלאי.
- **חקלאות מיישבת.**
  - חקלאות גורם מרכזי בפריסת ההתיישבות בפריפריה.
- **חקלאות מקיימת.**
  - חקלאות בת קיימא, שימור המשק המשפחתי, שטחים פתוחים, ריאות ירוקות, שימור קרקע, ניצול מי קולחין ומים מליחים, תפיסה ושימור שטחים, התאמת ממשקים לדרשות הגנת הסביבה, הקטנת השימוש בחומרי הדברה, רווחת בע"ח.

פלפלים לייצוא

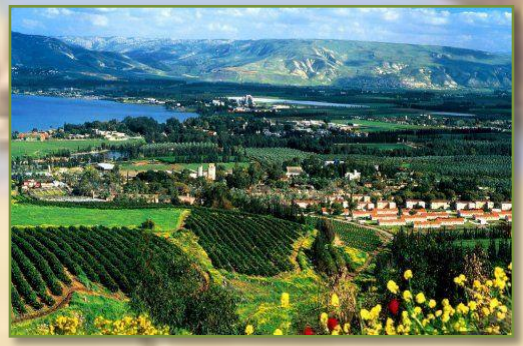
עמק הירדן

אגמון החולה

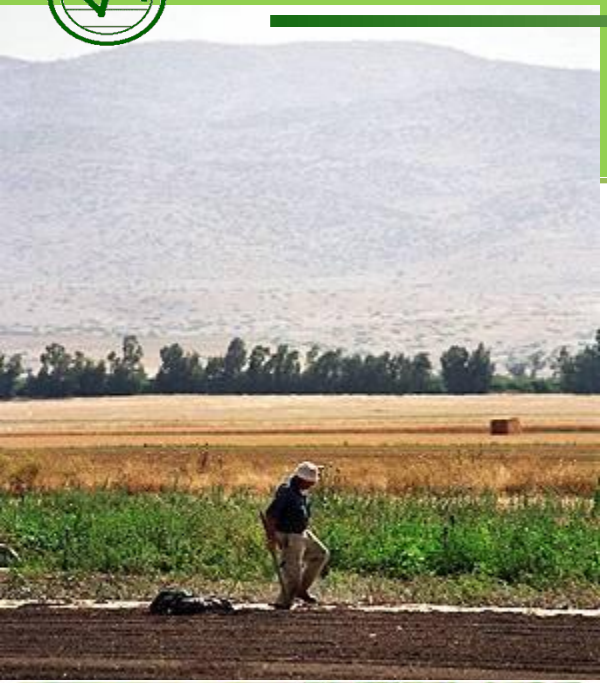

יעדי משרד החקלאות ופיתוח הכפר

חקלאות מזינה

1. קביעת המדיניות הקרקעית לניהול הקרקע החקלאית.
2. הקמת שוק סיטוני לתוצרת חקלאית להגברת היעילות של מערכות השיווק של תוצרת חקלאית.

חקלאות מיישבת

1. קליטת 1000 משפחות חדשות בפריפריה שתעסוקנה בחקלאות.
2. שיקום תשתיות ביישוב הוותיק.
3. פיתוח המרחב הכפרי.

חקלאות מקיימת

1. התאמת ממשקי החקלאות להגנת הסביבה.
2. ייעול וחיסכון המים והגברת השימוש במים שוליים.
3. מיכון חקלאות ישראל.
4. פיתוח מסגרות מימון ואשראי לפיתוח חקלאות בת קיימא.